

PLAN VAN AANPAK
VOOR DE ETIKETTERINGSPROBLEMATIEK
BIJ VOEDINGSMIDDELEN BESTEMD
VOOR MENSELIJKE CONSUMPTIE
DOOR DE ACTUELE GEOPOLITIEKE SITUATIE

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnr: 0314.595.348

 0800 120 33 (gratis nummer)

 facebook.com/FODEconomie

 [@FODEconomie](https://twitter.com/FODEconomie)

 linkedin.com/company/fod-economie (tweetalige pagina)

 instagram.com/fodeconomie

 youtube.com/user/FODEconomie

 <https://economie.fgov.be>

Verantwoordelijke uitgever:
Séverine Waterbley
Voorzitter van het Directiecomité
Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel

Internetversie

Inhoudstafel

1. Context	4
2. Algemene principes	4
3. Basisregels voor de aanpassing.....	5
4. Kader voor de afwijkingen	5
4.1. Algemeen	5
4.2. Allergenen.....	5
4.3. Gezondheids- en voedingsclaims.....	6
4.4. Voedingswaardenvermelding	6
4.5. Andere gevallen.....	6
5. Affiches in verkooppunten.....	7
6. Communicatie met ondernemingen en consumenten	7
7. Initiatief naar de EU commissie toe.....	8

1. Context

Het conflict in Oekraïne zorgt voor een tekort aan bepaalde grondstoffen, in casu zonnebloemproducten (zonnebloemolie, zonnebloempitten,...). Daardoor zijn producenten van voedingsmiddelen genoodzaakt om de samenstelling van hun producten te wijzigen. Dergelijke wijziging heeft een effect op de etikettering van die voedingsmiddelen.

De Federale Overheidsdienst Economie (FOD Economie) verdedigt de essentiële belangen van de consument, maar wenst in deze uitzonderlijke omstandigheden ook de continuïteit van een voedselveilige productie te verzekeren door toe te staan dat producten waarbij ingrediënten zijn vervangen ten gevolge van de crisis op een iets andere manier dan gebruikelijk kunnen worden geëtiketteerd.

DE FOD Economie heeft daarom in overleg met de FOD Volksgezondheid en het FAVV een pakket aan uitzonderingsmaatregelen uitgewerkt voor de etikettering van voedingsmiddelen die tijdelijk kunnen worden toegepast. Hieronder vindt u de uitzonderingsmaatregelen.

2. Algemene principes

- Onderstaande maatregelen zijn enkel van toepassing op voedingsmiddelen bestemd voor menselijke consumptie.
- Alle algemene en specifieke regelgeving inzake voedingsmiddelen blijft van toepassing.
- De etikettering van de voedingsmiddelen waarvan de samenstelling is gewijzigd door de geopolitieke situatie moet aangepast worden zodra het mogelijk is.
- De operator is en blijft verantwoordelijk voor het op de markt brengen van veilige voedingsmiddelen.
- Daar de volksgezondheid gegarandeerd moet blijven, gelden er bijzondere voorschriften over allergenen, vermeld in bijlage II van [Verordening \(EU\) nr. 1169/2011](#), die niet in de oorspronkelijke formulering aanwezig zijn, maar die aan het product worden toegevoegd.
- Wat gezondheids- en voedingsclaims betreft, moet gewaarborgd worden dat de consument de juiste informatie krijgt op het etiket om een geïnformeerde keuze te maken bij een gezonde, evenwichtige voeding.
- Wanneer het gaat om voedingsmiddelen voor specifieke groepen moeten die voedingsmiddelen voldoen aan de specifieke nutritionele behoeften van de doelgroepen waarvoor ze bestemd zijn. De wettelijk vastgelegde specifieke samenstellingseisen over voeding voor specifieke groepen ([Verordening nr. 609/2013](#)) blijven van toepassing voor
 - volledige zuigelingenvoeding,
 - opvolgzuigelingenvoeding,
 - voeding voor medisch gebruik,
 - de dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing,
 - bewerkte voeding op basis van granen voor zuigelingen en jonge kinderen,
 - babyvoeding.

Eventuele notificatieverplichtingen die niet voortvloeien uit onderhavige maatregelen worden verduidelijkt door de FOD Volksgezondheid.

- Operatoren documenteren (intern) duidelijk de wijzigingen die aan hun voedingsmiddelen worden aangebracht door de actuele geopolitieke situatie.
- De maatregelen zijn alleen van toepassing voor het Belgische grondgebied. Ze gelden ook voor voedingsmiddelen uit andere lidstaten en derde landen die op de Belgische markt worden gebracht.

3. Basisregels voor de aanpassing

- De voorgestelde maatregelen beperken zich in eerste instantie tot zonnebloemzaden en de derivaten daarvan. In de communicatie / notificatie moet het duidelijk zijn over welk derivaat het gaat. Idem voor wat het vervangende product betreft. Uitdrukkingen in de zin van “zonnebloemolie is vervangen door een koolzaadderivaat” zijn niet aanvaardbaar (want voor de consument niet altijd duidelijk). Het precieze ingrediënt moet worden vermeld (ook wanneer het niet om een allergeen gaat).
- De mogelijke alternatieven voor zonnebloemzaden en de derivaten daarvan worden in overleg met de sectoren opgesteld.
- De term “plantaardige oliën” of een gelijkaardige generieke terminologie kan niet gebruikt worden ter vervanging van de benaming van een specifieke olie.
- De uitzonderingsmaatregelen gelden voor een duur van 6 maanden. Er wordt na 4 maanden een grondige evaluatie voorzien met de betrokken stakeholders met het oog op de aanpassing en/of de verlenging van de maatregelen. De administratie voorziet een maandelijks overleg met de sectoren voor een opvolging van de situatie.
- De maatregelen hebben betrekking op voorverpakte voedingsmiddelen die rechtstreeks bij de eindconsument terecht komen (B2C).
- Voor niet - voorverpakte voedingsmiddelen geldt dat in ieder geval de aanwezigheid van nieuw toegevoegde allergenen (uit [bijlage II van de Verordening \(EU\) nr. 1169/2011](#)) moet worden vermeld, in lijn met het Koninklijk Besluit van 17 juli 2014. In geval er oorspronkelijk meer verplichte vermeldingen aanwezig zijn bij onverpakte voedingsmiddelen dan verplichte allergenen, wordt daarvoor de procedure van de voorverpakte voedingsmiddelen gevolgd.

4. Kader voor de afwijkingen

4.1. Algemeen

- Operatoren die in de mogelijkheid verkeren om de etiketten van de producten waarin zonnebloemzaden en de derivaten daarvan zijn vervangen aan te passen doen dit zo snel mogelijk.
- Operatoren die stickers, inktjets of stempels willen gebruiken voor het aanduiden van de aanpassingen in hun producten moeten er voor te zorgen dat de informatie over de aanpassingen van de samenstelling van het product
 - nauwkeurig is,
 - op een duidelijk zichtbare plaats en in duidelijk leesbare en, zo nodig, onuitwisbare letters wordt aangebracht,
 - de consument zeker niet kan misleiden.

4.2. Allergenen

- Ingeval ingrediënten die niet in de oorspronkelijke formulering aanwezig zijn aan het product worden toegevoegd, en die ingrediënten afkomstig zijn van in [bijlage II van Verordening \(EU\) nr. 1169/2011](#) vermelde allergenen, wordt er bij voorkeur een volledige heretikettering van het product voorzien.
- Als dat niet direct mogelijk is kan op de oorspronkelijke ingrediëntenlijst een sticker worden gekleefd met de nieuwe, volledige en gecorrigeerde ingrediëntenlijst.
- Als die twee opties op korte termijn niet haalbaar zijn, kan een sticker die de consument wijst op de toevoeging van het allergene ingrediënt, gebruikt worden voor de aanduiding van de wijziging, zonder dat de oorspronkelijke ingrediëntenlijst wordt gewijzigd, mits aan de volgende aanvullende voorwaarden wordt voldaan:
 - de informatie over de toevoeging van een allergeen, uitgedrukt in de nationale talen die voor de oorspronkelijke etikettering worden gebruikt, moet gemakkelijk te begrijpen zijn;

- de informatie over de toevoeging van een allergeen moet in de onmiddellijke nabijheid van de lijst van ingrediënten staan of indien niet haalbaar, of als er geen ingrediëntenlijst is, moet de sticker in het "hoofdgezichtsveld" van de verpakking worden aangebracht en visueel aantrekkelijk genoeg zijn om ervoor te zorgen dat de consument de sticker snel opmerkt;
- de volledige naam van het ingrediënt moet worden vermeld, niet alleen het allergeen.

4.3. Gezondheids- en voedingsclaims

- Aan de gebruiksvoorwaarden van gezondheids- en voedingsclaims kan worden voldaan door zonnebloemolie te vervangen door andere onverzadigde oliën, zoals raapzaadolie, of door verschillende oliën te combineren.
- Indien desondanks met de nieuwe productformulering niet aan de voorwaarden van de claims kan worden voldaan, kunnen er stickers worden gebruikt tot er een volledige heretikettering van de producten heeft plaatsgevonden, teneinde:
 - de beweringen te verbergen waarvan de voorwaarden niet langer vervuld zijn; of
 - de consument ervan in kennis stellen dat de beweringen niet langer juist zijn omdat de samenstelling van het product is veranderd. In dat geval moet die informatie dicht bij de claims of in het "voornaamste gezichtsveld" van de verpakking op een visueel aantrekkelijke manier worden aangebracht, zodat de consument ze opmerkt.
- Bovenstaande is ook van toepassing voor de scores A en B (groen) van het logo Nutri-Score (die als voedingsclaims worden beschouwd) in het geval die evolueren naar een lagere score als gevolg van de aanpassing van de samenstelling van de producten. Inzake wijzigingen voor de scores C, D en E worden er geen speciale maatregelen voorzien.

4.4. Voedingswaardenvermelding

- Voor voedingsmiddelen die onder [Verordening \(EU\) nr. 609/2013](#) vallen, in het geval de vervanging een ingrediënt aanleiding geeft tot een wijziging van de voedingswaardevermelding en een volledige heretikettering of het aanbrenge van de nieuwe gecorrigeerde voedingswaardevermelding niet onmiddellijk mogelijk is, moet de consument op de hoogte worden gebracht op de verpakking van de specifieke wijzigingen (met een sticker met de aangepaste voedingswaarden voor de betrokken nutriënten bv.).
- Voor andere voedingsmiddelen dan de bovenvermelde waarbij de voedingswaardevermelding moet worden aangepast, volstaat een aanmelding in de [online platform](#) van de FOD Economie.

4.5. Andere gevallen

- De operatoren die zonnebloemzaden of een derivaat daarvan vervangen in de samenstelling van hun producten en die niet direct kunnen heretiketteren of die niet vallen onder één van de hiervoor genoemde gevallen, delen de wijzigingen in de samenstelling van hun producten mee aan de FOD Economie, die hiervoor een [online platform](#) ontwikkeld heeft.
- De notificatie via het online platform van de FOD Economie gebeurt door de exploitant van het voedingsmiddelenbedrijf die overeenkomstig [Verordening \(EU\) nr. 1169/2011](#) verantwoordelijk is voor de etikettering.
- De verplichtingen van de andere exploitanten dan deze die instaat voor de notificatie, blijven van toepassing overeenkomstig de regels opgenomen in [artikel 8 van Verordening \(EU\) nr. 1169/2011](#). Dit betreft onder meer de verplichting om voldoende informatie door te geven zodat de aanwezigheid en de nauwkeurigheid van de voedselinformatie, overeenkomstig de geldende voedselinformatiewetgeving en de voorschriften van desbetreffende nationale regelgeving, kan gegarandeerd worden in elk stadium van de keten.
- De operatoren notificeren volgende informatie:
 - de naam van de onderneming,
 - de datum waarop de wijziging ingaat,
 - de merknaam

- de benaming van het product waarvan de samenstelling is gewijzigd,
- het ingrediënt dat is vervangen,
- het ingrediënt dat het oorspronkelijke ingrediënt vervangt
- de conditionering van de producten
- (in voorkomend geval) de wijzigingen in de nutritionele informatie.
- De operatoren zijn verantwoordelijk voor de informatie die wordt genotificeerd.
- Deze informatie wordt gedeeld met de FOD Volksgezondheid en het FAVV.
- Onder voorbehoud van de haalbaarheid op technisch vlak komt de [online platform](#) beschikbaar op 25 april eerstkomende voor operatoren om gegevens in te voeren, en op 28 april voor raadpleging door consument op de applicatie www.etiket.economie.fgov.be.
- Operatoren die reeds wijzigingen hebben doorgevoerd in de samenstelling van hun producten voor het beschikbaar worden van de online platform, zullen ook deze wijzigingen retroactief kunnen invoeren.

5. Affiches in verkooppunten

- In de verkooppunten worden er op duidelijk zichtbare plaatsen affiches aangebracht die wijzen op mogelijke aanpassing van de samenstelling van de voedingsmiddelen en de etikettering daar van.
- Deze affiches vermelden ook de applicatie www.etiket.economie.fgov.be waar de wijzigingen kunnen worden geraadpleegd.

6. Communicatie met ondernemingen en consumenten

- Naast [de online platform voor de notificatie door de ondernemingen](#) wordt er op de [website van de FOD Economie](#) ook een pagina voorzien met alle maatregelen die zijn genomen in het kader van de etiketteringsproblematiek door de geopolitieke situatie.
- Voor vragen over het gebruik van de toepassing of de maatregelen zelf kan men terecht bij het Contact Center van de FOD Economie:
 - via telefoon: 0800 120 33 (gratis nummer)
 - via fax: 0800 120 57 (gratis nummer)
 - via [online formulier](#)
 - via e-mail: info.eco@economie.fgov.be
- De FOD Economie stelt via de [website](#) ook een template ter beschikking van de affiche, met een standaardtekst, die de verkooppunten moeten gebruiken om de consument te wijzen op mogelijke wijzigingen in de etikettering van bepaalde voedingsmiddelen. Op die affiche komt eveneens de verwijzing naar de applicatie www.etiket.economie.fgov.be voor verdere informatie.
- Consumenten kunnen op die manier een overzicht raadplegen van de ondernemingen die hun producten aanpassen, de merken en producenten waarover het gaat en de doorgevoerde wijzigingen, samen met de achtergrondinformatie over die maatregelen.
- Daarnaast zal de FOD Economie zijn gebruikelijke kanalen inschakelen om de sector te informeren en te sensibiliseren: externe nieuwsbrieven, thematische mailings, sociale media, ...
- Aan de FOD Volksgezondheid en het FAVV wordt gevraagd hetzelfde te doen.

7. Initiatief naar de EU commissie toe

- Industrie, distributie en consumentenorganisaties zijn voorstander van geharmoniseerde maatregelen op Europees niveau. De Europese Commissie wordt verzocht een dergelijk initiatief te nemen.